

CUPRINS

CĂTRE CITITOR	7
1. De la istoria limbii la didactica limbajelor aplicate	13
1.1. Familii lingvistice.....	16
1.2. Germanism și insularitate.....	27
1.3. Păgânism și creștinism lingvistic.....	32
1.4. Stăpânirea normandă: interferențe lingvistice	45
1.5. Relocare și transfer lingvistic.....	61
1.6. De la particular la universal: <i>lingua franca</i>	76
2. Limba engleză aplicată: cultura dezvoltării și standardizării ..	89
2.1. Etapele normării limbii engleze	93
2.2. Dicționarele și vocabularul transfrontalier	112
2.3. Lingvistica revoluțiilor industriale	119
2.4. Economia de piață: conceptualizări și competențe	125
2.5. Limbajul aplicat și cunoașterea de carte	134
2.6. Exploatare și politici de dezvoltare	137
Glossar selectiv.....	143
În loc de încheiere	159
BIBLIOGRAFIE.....	161

CĂTRE CITITOR

Proiectul nostru urmărește analiza raportului pe care domeniile profesionale îl stabilesc azi cu instrumentul lingvistic al limbii engleze care este în măsură să evidențieze crearea de bunăstare materială pe baza formării de competențe lingvistice.

Analiza verticală a evoluției istorice a limbajelor aplicate, cât și cea orizontală a acestora, pe care o propunem, vizează percepția obiectivă, echidistantă a rolului pe care acestea îl au în dezvoltarea cunoașterii și comunicării specifice în domenii profesionale non-filologice. Abordarea lingvistică a subiectului se adresează cititorului implicat în gestionarea procesului de formare a cursanților în acest domeniu.

Urmărim, de asemenea, perspectivele de dezvoltare a învățământului limbajelor aplicate prin racordarea acestuia¹ la obiectivele politicilor lingvistice ale Uniunii Europene, care vizează capacitatea superioară a competențelor lingvistice și a dialogului intercultural.

Un element cheie pe care proiectul nostru îl are în vedere îl reprezintă concluziile ultimelor cercetări interdisciplinare cu privire la rolul procesului de standardizare lingvistică în dezvoltarea economică și creșterea bunăstării societății umane, (Dudley:2017) proces care continuă să se extindă azi, la nivel global. Considerăm că studiul acestui fenomen, mai mult sau mai puțin controlat, prin politici lingvistice, locale și europene, este de

¹ https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/ro/FTU_3.6.6.pdf accesat în 23 decembrie, 2021

natură să clarifice rolul componentei lingvistice în funcționarea mecanismelor socio-economice și culturale.

Evaluarea misiunii pe care limbajele aplicate le-au avut în declanșarea revoluției industriale locale, respectiv în teritoriile vorbitoare de limbă engleză nativă, în secolele al XVII-XIX-lea, urmărește percepția aceluiași fenomen, la nivelul secolului al XXI-lea, care însă, se desfășoară, la scară globală, condiționat de statutul actual al limbii engleze, de limbă *franca*. Dacă revoluția industrială actuală este determinată de acest statut al limbii engleze, respectiv, de omniprezența sa în cunoaștere și comunicare, este de presupus că învățământul limbajelor aplicate se re poziționează pe un loc privilegiat în formarea vocațională pentru a susține standardele cunoașterii și comunicării aplicate.

Datele statistice vorbesc despre existența a peste un miliard de vorbitori de limbă engleză în lume, ceea ce face ca limba engleză să fie considerată limba internațională preferată și să reprezinte și o cerință *sine-qua-non* pentru o carieră profesională de succes acasă, sau în străinătate. Referințele noastre se limitează la teritoriul Uniunii Europene².

Care sunt motivele acestei dinamici? Cum de a ajuns limba engleză să fie instrumentul lingvistic de cunoaștere și comunicare preferat pentru toate domeniile profesionale, în transferul de cunoaștere și comunicare specializată, la nivel global?

Investigațiile noastre asupra cronologiei prefacerilor culturii de limbă engleză aplicată, a surselor acestora, vizează percepția mecanismelor socio-profesionale care au generat extinderea folosirii acesteia, la nivel global, care cuprinde și etapele standardizării lingvistice, cu rol în declanșarea și susținerea cunoașterii și comunicării specifice.

Aceste spații lingvistice continuă să se extindă, în ciuda unor factori perturbatori extralingvistici, cum ar fi retragerea Marii Britanii din blocul comunitar.

Chiar dacă se estimează că numărul total de potențiali cursanți de limbă engleză, în anumite, părți ale UE, va scădea cu

²<https://statisticsanddata.org/the-most-spoken-languages-in-the-world-1900-2020-2>

15, 3 milioane până în 2025, studiile, cercetările și cifrele curente confirmă prognozele referitoare la menținerea statutului de *lingua franca* al limbii engleze nu numai în Uniunea Europeană, ci în întreaga lume, pentru o perioadă nedefinită de acum încolo.

Angajatorii vor continua să aibă nevoie de personal care să se poate exprima în limba engleză la nivel înalt, oral și scris, inclusiv pentru sarcini specifice, cum ar fi negocieri, probleme logistice sau elaborare de strategii antreprenoriale, ceea ce înseamnă că adulții vor avea nevoie, în continuare, de formare lingvistică pe tot parcursul vieții profesionale, pe măsură ce vor avea nevoie să se adapteze cerințelor pieței forței de muncă, în continuă evoluție.

Care sunt opțiunile de politică lingvistică și educațională, în aceste condiții?

Incursiunea noastră sumară în istoria limbii engleze, corelată cu evenimente, personalități, evoluții, circumstanțe, care au însoțit-o în plan economic, politic, social, cultural, vizează geneza unor concluzii de interes asupra consecințelor practice ale fenomenului *franca*, la nivel socio-profesional, dar și la nivelul politicilor lingvistice și educaționale.

Cum a apărut și s-a dezvoltat, specificitatea limbajului aplicat, în cultura de limbă engleză? Care sunt efectele socio-profesionale generate de instrumentalizarea cunoașterii în mod unic, de limba engleză aplicată?

Orice limbă este purtătoare a semnificațiilor socio-culturale, inclusiv în mediul profesional. Interacțiunea profesională specifică, presupune contactul direct cu cultura instrumentului lingvistic. De aici, rezultă că procesul de învățare a unei limbi străine aplicate nu se limitează doar la formele de reprezentare lingvistică, ci se extinde și asupra conținuturilor intime ale acestora, respectiv asupra culturii încorporată în aceste forme, de la începuturile existenței sale, până în momentul însușirii acestora. Odată cu învățarea vocabularului, a regulilor de gramatică, a ordinii cuvintelor, etc, se însușește din duhul culturii de referință al acesteia, în mod natural? Acest fenomen este

valabil și în cazul limbajelor aplicate? Pentru a răspunde la această întrebare, proiectul nostru se folosește și de perspective ale filozofiei lingvistice care stabilește relația potențială dintre cultură și vorbire, care presupune că dezvoltarea culturii începe odată cu vorbirea, iar îmbogățirea uneia înseamnă evoluția celeilalte. (Krober:1923) Din această perspectivă, studiul nostru are în vedere cultura, ca produs al interacțiunii umane, care rezultă din actele de comunicare a valorilor sociale și profesionale asumate. Specificitatea culturii de limbă engleză, mai este prezentă în limbajul aplicat domeniilor profesionale? (Landi: 1973) Mai este valabil acest transfer al valorilor culturale, prin însușirea limbii engleze ca instrument de cunoaștere și comunicare, de vreme ce acestea sunt diluate, déjà, de ceea ce numim azi, *lingua franca*? Se pare că însăși limba engleză standard își pierde din forța de coagulare culturală, chiar din interior: tendințele centrifuge de distanțare de propria cultură, prin dezvoltarea, cu rapiditate de noi dialecte din lăuntru, ca cel numit engleza *multiculturală londoneză*³. Unii consideră acest dialect o nouă formă de Cockney⁴ vorbită în principal de clasele sociale de mijloc și de generația dependentă de internet. Acest dialect conține elemente dintr-o multitudine de forme ale limbii engleze, care utilizează stiluri de vorbire complexe, cunoscute sub numele de *multietnolecte*. Odată cu noile cuvinte și abrevieri aduse de internet și rețelele de socializare care devin obișnuite în limba engleză va fi interesant de văzut cum va arăta limba engleză în anii următori... (Milroy, 2000)

Analizele noastre verticale și orizontale ale fenomenului lingvistic aplicat nu vizează răspunsuri, nici soluții, ci doar

³ Multicultural London English, <https://theculturetrip.com/europe/united-kingdom/articles/the-development-of-the-british-english-language> accesat în 23 decembrie, 2021

⁴ Vorbitorii Cockneys sunt în special identificați ca nativi din East End al Londrei sau, în mod tradițional, oameni născuți la mică distanță de Bow Bells, respectiv, biserica istorică reconstruită după Marele Incendiu din 1666 de către Sir Christopher Wren în Londra, pe artera principală est-vest, care este cunoscută drept zona ieftină.

crearea unui spațiu de cercetări potențiale: nu garantăm adevărul absolut al acestora. Important este să identificăm consecințele benefice ale acestor procese, care să poată fi accentuate, și cele nefavorabile, pentru a fi contracarate, în mod responsabil.

Apreciem, așadar, că cele două părți ale cărții, *de la istoria limbii la didactica limbajelor aplicate și Limba engleză aplicată: cultura dezvoltării și standardizării*, se constituie, în opinia noastră, într-o etapă preliminară ale unor studii viitoare complexe, aplicate, interdisciplinare redirecționate asupra limbii române aplicate, supusă deja unui proces intens și rapid de îmbogățire și standardizare. Urmărim viteza de reacție a acesteia, la nivelul terminologiei specifice care generează acel spațiu de cercetare necesar unor decizii documentate ferme, menite îmbogățirii, înnoirii și normării lingvistice, dar care să nu altereze identitatea culturală a limbii țintă. Considerăm, de asemenea, că valorizarea etapelor și conținuturilor acestor înnoiri, care are drept model, standardizarea limbii engleze aplicate, este de natură să faciliteze înțelegerea mecanismelor de favorizare a înnoirilor lingvistice care se manifestă la nivelul limbii materne.

Chiar dacă cele două părți ale proiectului nostru vor avea nevoie de completări și reevaluări ulterioare, apreciem că acestea furnizează un model de angajare în studiul premergător demersului de localizare, traducere sau interpretare de conținuturi specifice, aplicate.

Din această perspectivă, studiul istoric, vertical al limbii are capacitatea de a facilita percepția transformărilor cantitative și calitative ale acesteia, prin gândire critică. Chiar dacă acest tipar de studiu poate părea a fi depășit, conservator, având o importanță practică limitată, apreciem potențialul acestei abordări pentru dezvoltarea competențelor profesionale ale lingviștilor. Mulți specialiști în limbaje par să se descurce bine fără să știe nimic despre acest subiect. O persoană pragmatică se poate întreba în ce fel îl poate ajuta această cunoaștere în profesia sa. Există persoane care pot stăpâni limba străină fără să știe nimic despre istoria ei, dar acela nu va fi niciodată un lingvist!

Acela va fi capabil să comunice, să traducă sau să facă interpretariat, dar asta nu-l va face niciodată un profesionist, deoarece, pentru lingviști, limba nu este doar un mijloc de comunicare, ci este un obiect de studiu. Așadar, formarea lingviștilor pentru evaluarea consecințelor lingvistice a evenimentelor și împrejurărilor istorice, îi va ajuta, să înțeleagă și să folosească, în mod creativ și critic, cunoașterea și interpretarea specifică a structurilor lingvistice.

Mulțumesc, în încheiere, tuturor celor care m-au încurajat și m-au susținut în continuarea acestui demers de cercetare, chiar și atunci când viața m-a muștrat cu experiențe dureroase.

Autoarea